

ตามรอยพระบาท “พระมหากษัตริย์นักพัฒนา”

หากกล่าวถึงสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงทำเพื่อประชาชนและประเทศชาติมาตลอดในโครงการต่าง ๆ กว่า ๔,๐๐๐ โครงการ คนไทยทุกคนคงได้เห็นแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงงานหนักเพียงใด เพื่อให้พวกเราที่มีความอยู่ดีกินดี หนึ่งในโครงการที่ทรงมีพระกระแสรับสั่งให้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชน คือ “มูลนิธิชัยพัฒนา” ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระกระแสรับสั่งให้จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือประชาชน และทรงพระราชทานคำอธิบายที่มาของชื่อมูลนิธิชัยพัฒนา ดังนี้

“การได้เข้าไปแก้ไขปัญหของประเทศไทย
หรือการได้เข้าไปจัดทุกข์ของประชาชน
บางที่อาจมีความสลับซับซ้อน ยุ่งยาก
เพราะฉะนั้นก็เหมือนการเข้าสู่การทำสงคราม
ต้องต่อสู้ ต้องพยายามแก้ไขปัญห พอลุล่วง
แล้วก็เหมือนชัยชนะ
แต่การต่อสู้ครั้งนี้ไม่ใช่อาวุธ เขาเข่นฆ่ากัน
แต่เราใช้กระบวนการพัฒนา
เป็นเครื่องมือในการเอาชนะ ผลสุดท้ายจึงพระราชทาน
ชื่อว่ามูลนิธิว่า... ชัยพัฒนา”

มูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการจดทะเบียนเหมือนมูลนิธิทั่วไป โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวนหนึ่งเป็นเงินกัณฐ์ หลังการจัดตั้งเป็นมูลนิธิเสร็จแล้วทรงกำชับว่า “ห้าม

เรียไรและห้ามขอรับบริจาคเงิน” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทรงมีคุณละเอียดอ่อนสูงมาก โดยตรัสว่าอย่าเรียไรเงินเลย เพราะเวลาเรียไร... ผู้ถูกเรียไรอาจไม่เต็มใจ ถึงแม้จะยินยอมให้ แต่ความจริงแล้วอาจให้เพราะความเกรงใจ ถ้าเป็นหน่วยงานราชการไปเรียไร ชาวบ้านก็คงยอมบริจาคให้อยู่ดีเพราะเกรงใจมากกว่า

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้เคยให้สัมภาษณ์ถึงมูลนิธิชัยพัฒนาไว้ตามสื่อต่าง ๆ ว่า “มูลนิธิชัยพัฒนาทำงานทุกอย่างที่เกี่ยวกับประโยชน์ของประชาชน โดยวัตถุประสงค์สำคัญหลักของมูลนิธิทุกมูลนิธิของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช คือ ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมือง”

งานของมูลนิธิชัยพัฒนา

มูลนิธิชัยพัฒนาทำงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความเดือดร้อนของประชาชน หากเกิดเหตุเร่งด่วน นั้นหมายถึงงานที่รอไม่ได้ ต้องลงมือทำทันทีเพื่อช่วยเหลือประชาชน มูลนิธิชัยพัฒนาจึงเหมือนที่พึ่งของประชาชนในยามเดือดร้อน นอกจากงานที่คอยให้การช่วยเหลือประชาชน มูลนิธิชัยพัฒนายังมีงานด้านการศึกษาและด้านวิจัย ซึ่งนักวิจัยในโครงการค่อนข้างมีอิสระทางด้านความคิด

ดร.สุเมธ ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า งานวิจัยที่ทำมีทั้งผลสำเร็จและไม่สำเร็จ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชจึงทรงรับสั่งว่า หากงานวิจัยใดไม่สำเร็จ เมื่อทราบผลแล้วจะได้ไม่นำมาทำซ้ำอีก แต่ถ้างานวิจัยใดทำแล้วได้รับผลสำเร็จให้นำมาใช้ทันที

ดร.สุเมธ ตั้งข้อสังเกตข้อหนึ่ง คือ คนส่วนใหญ่มักหวังพึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช แม้กระทั่งหน่วยงานราชการ จนลืมนึกไปว่าพระองค์ไม่ใช่รัฐบาล ไม่ใช่กระทรวง ทบวง กรม พระองค์ทรงเหมือนประชาชนคนไทยคนหนึ่ง แค่ทรงมีความรับผิดชอบสูงและเป็นประมุขของประเทศ

“กักหนน้ำชัยพัฒนา”

เมื่อพูดถึงมูลนิธิชัยพัฒนา คนส่วนใหญ่จะนึกถึงกักหนน้ำชัยพัฒนา ดร.สุเมธ กล่าวว่า “พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงใช้เวลาอย่างเต็มที่ในการคิดค้นทั้งที่ทรงมีพระราชกรณียกิจมากมาย แต่ก็ยังมีเวลาคิดค้นสิ่งประดิษฐ์อื่น ๆ ซึ่งไม่ได้มีแค่กักหนน้ำชัยพัฒนาเท่านั้น ดูได้จากรายการที่จดสิทธิบัตรของพระองค์ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยเลย”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงคิดค้นเครื่องประดิษฐ์ “กักหนน้ำชัยพัฒนา” ขึ้น เพื่อต้องการแก้ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือน้ำเสีย ซึ่งนับวันยิ่งทวีคูณมากขึ้นทุกทีและเจออยู่ทุกพื้นที่ เพราะประชาชนบริโภคและใช้น้ำสะอาด แต่ทั้งน้ำเสียออกมาใส่แม่น้ำลำคลองโดยไม่มีใครสนใจ จนกระทั่งน้ำเกิดเน่าน้ำเสีย

“กักหนน้ำชัยพัฒนา” ได้รับการจดสิทธิบัตรหลายประเทศ มีการขอพระบรมราชานุญาตนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย

สิ่งที่ทรงตรัสและเน้นย้ำ

ดร.สุเมธ กล่าวว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเน้นย้ำเรื่อง “ทำให้เกิดประโยชน์”

ปัจจัยสำคัญต่อชีวิตคนเราที่ไม่ใช่ของหรูหรา ฟุ่มเฟือย ปัจจัยที่สำคัญต่อชีวิตคนเราก็คือ “แผ่นดิน” อันประกอบไป

ด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ เพราะเป็นสิ่งที่มนุษย์เกี่ยวข้องและต้องใช้ แต่น่าเสียดายที่มนุษย์ไม่ค่อยแยแส เพราะมัวไปสนใจและยึดติดกับเรื่องเงินทองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งล้วนแล้วเป็นของสมมติ ปัจจุบันต้องยอมรับว่าประชากรไทยมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นถึง ๕ เท่าตัว ในขณะที่แผ่นดินและทรัพยากรของประเทศมีเท่าเดิม จึงทรงมีพระกระแสรับสั่งให้ใช้อย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง”

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงแสดงให้เห็นถึงการฟื้นฟูสิ่งที่ถูกทำลายไป โดยการฟื้นฟูให้กลับคืนมาใหม่ เช่น การปลูกต้นไม้ การสร้างฝายชะลอน้ำ ซึ่งต้องไม่เข้าซ้อนทับที่ไหน หากกระทรวง ทบวง กรม และประชาชนสนใจ ก็สามารถดำเนินรอยตามระบบทฤษฎีและแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ เพราะทรงพระราชทานแนวคิดทุกรูปแบบเอาไว้แล้ว เพียงประชาชนให้ความสนใจ ทำความเข้าใจกับสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระราชทานให้และนำกลับไปใช้ในกรณีของตนเอง เพียงเท่านั้นงานก็ถือว่างานสำเร็จแล้ว

สิ่งที่ทรงตรัสก่อนสวรรคต

ดร.สุเมธ เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงแสดงถึงความกังวล ความเป็นห่วง และแสดงถึงความใส่พระราชหฤทัยทุกเรื่องของประชาชนและประเทศชาติ ก่อนเสด็จสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงเขย่าตัว ดร.สุเมธ ด้วยพระหัตถ์ แล้วกล่าวว่า “สุเมธ งานยังไม่เสร็จ งานยังไม่เสร็จนะ สุเมธ” ซึ่งทรงแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยต่องาน ซึ่งเป็นงานของประชาชนและประเทศชาติ ไม่ใช่งานส่วนพระองค์เลย แม้แต่น้อย ฉะนั้น ตอนนี้จึงเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคนที่จะต้องสนองงานต่อจากพระองค์ท่านต่อไป

นอกจากนี้ ในงานพระบรมศพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงรับสั่งว่ากับ ดร.สุเมธ ว่า “ทูลกระหม่อมพ่อรับสั่งอย่าหยุดงานนะ ให้ทำต่อไป งานมูลนิธิเหมือนเดิม” และยังรับสั่ง “สงสัยจะหนักกว่าเดิมนะ”

หลังจากได้ยินคำถามว่าต่อไปมูลนิธิจะเป็นอย่างไร งานยังดำเนินต่อไปหรือเปล่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเสด็จสวรรคต เพราะคำตอบคือ “ไม่หยุด” การทำงานยังดำเนินต่อไป มีแต่จะมากขึ้น มากขึ้น ตราบใดที่ปัญหาของประชาชนและประเทศชาติยังมีอยู่ ก็ต้องทำงานสนองพระองค์ท่านต่อไป

ดร.สุเมธ ได้กล่าวทิ้งท้ายต่องานในมูลนิธิไว้ว่า “งานจะมีวันเสร็จไหม... ไม่รู้ ตราบใดที่ยังมีปัญหอยู่ ตราบใดที่ประชาชนยังมีทุกข์มีปัญหา เราก็ต้องทำ... เป็นหน้าที่ของมูลนิธิที่ต้องทำต่อเนื่องไป”